

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdag.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.

buiten de stad, 8 fr. »

Een blad afzonderlijk 15 centiem.

Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

TONGEREN, DEN 23 OCTOBER.

De briefdragers.

Reeds meermalen hebben wij de stem doen hooren om te vragen dat de jaarwedde der brievendragers zou verhoogd worden. Het koninklijk besluit deze verhooging vaststellende zou te Briartz geteekend zijn geworden en eersdaags in het Staatsblad verschijnen.

Die verhooging zal 50 fr. per briefdrager van eerste klas belooft; 100 fr. voor die der tweede en 150 fr. voor de derde klas.

Het is niet veel, men moet het bekennen, maar het is ten minste een bewijs dat men eindelijk begint te erkennen dat de briefdragers niet betaald worden, in evenredigheid der diensten welke zij bewijzen en van 't werk dat zij verrichten.

Het is voornamelijk aan de vereenigde pogingen der drukpers, dat de briefdragers dezen eersten opslag te danken hebben.

Proces Bazaine.

Wij hebben in ons nummer van verleden dinsdag slechts in weinige woorden de zitting kunnen aanraken in dewelke de generaal Lebœuf, Lebrun en Jarras als getuigen afgehoord werden. Ziehier over deze getuigenissen eenige breedvoeriger mededeelingen.

Maarschalk Lebœuf geloofde dat de verantwoordelijkheid van Bazaine maar van de 13 des morgens begint. Het effectief van het leger, waarover hij het bevel nam, bedroeg 178.538 strijders en 30.500 paarden. Het leger kon voor 30 tot 32 dagen broodlevensmiddelen hebben, behalve de reserven der korpsen. Hij acht dat de korpsen en hun gevolg voor 4 tot 5 dagen voorraad konden hebben, wanneer de maarschalk het bevel nam. Het 6^e korps alleen was niet volledig en had geen bestuurlijke diensten. Het leger stond dan voor de forten van Quentin-Saint-Julien. De verkenningen hadden de aanwezigheid des vijands op de oevers der Seille vermeld. De keizer schreef aan den maarschalk, dat men reeds deutsche verkenneren gezien had te Corny.

Als ik, vervolgde maarschalk Lebœuf, uitleggingen moet geven over het overgeven van den dienst, ik heb geweten dat maarschalk Bazaine eenige moeilijkheden heeft ingebracht, omdat hij andere maarschalken onder zijne bevelen had. Maarschalk Canrobert was de eerste, en hij zegde dat hij gelukkig zou zijn te dienen onder de bevelen van maarschalk Bazaine. De overgave van den dienst ging niet gepaard met den staat van het effectief en der levensmiddelen; maar de dienstopperhoofden moesten hem op de hoogte houden. Generaal Jarras, die maar de derde in den staf was, werd verkozen tot stafopperhoofd, omdat hij den toestand kende. De maarschalk heeft den 13 des morgens het bevel overgenomen, hij heeft niets gedaan van den 13 tot den 15. Ik weet van hooren zeggen, dat de maarschalk den 13 het gedacht tot eenen aanval had waarin ik alijd gedeeld heb. Nogtans deden andere noodzakelijkheden den keizer den afocht naar Châlons aanemmen. Dit was eerder bij den keizer een ontwerp dan een vast gedacht. De maarschalk heeft den 14 des avonds, na het gevecht van Borny, lang met den keizer gesproken. De keizer wilde twee afzonderlijke legers hebben, het ene onder bevel van maarschalk Bazaine, het andere onder dit van maarschalk Mac-Mahon. Daarom moesten de legers verdeeld en al de diensten in dubbel ingericht worden. Maarschalk Bazaine heeft niet altijd dezelfde troepen onder zijne bevelen gehad, en er zijn van den algemeenen staf nog rechts-treksche bevelen aan de verschillende korpsen gezonden.

Op de vraag van den voorzitter of getuige het onderhoud van Bazaine met den keizer, waarin de maarschalk sandroug op eene samentrekking der troepen op Nancy, niet bijwoonde, antwoordde getuige ontkennend, maar voegt er bij dat hij wist dat maarschalk Bazaine op Nancy had willen werken. Mogelijk zijn er bevelen gegeven in dien zin, maar getuige had der 7 zijn ontslag van minister gegeven; nogtans geloofde hij niet dat er bevelen zijn verstrekt, wijl de keizer die groot vertrouwen in hem had, het hem zou medegedeeld hebben. Getuige zegt dat Bazaine al de bewegingen van het 6^e korps gekend heeft. Wat de reserven der artillerie betreft, zij kwamen maar den 13 onder de bevelen van den maarschalk. Wat de vernieling der bruggen betrof, zij was niet mogelijk, zoolang er afdeelingen van het leger op den rechter oever waren.

Maandag, 20 oktober, 's avonds.

Generaal Lebrun, eerste aide majoor generaal, zegt dat de keizer eene aftrekkende beweging naar Verdun had beslist; hij zegt dat de eerste voorbereidende maatregelen ontoereikend waren waaruit de noodlottige vertraging ontstond, die den slag van Borny verwekte. De vragen der verdediging doen uitschijnen, dat de blaam over de voormelde ontoereikendheid der maatregelen niet kan geweten worden aan maarschalk Bazaine, daar deze zijn bevel maar den 13 augustus begon uit te voeren. Generaal Jarras verklaart dat hij den 12 augustus stafopperhoofd van maarschalk Bazaine benoemd werd, toen deze reeds het opperbevel bekomen had. Hij heeft den maarschalk de inlichtingen gegeven die hij had, maar hij had er bijna geene. Generaal Jarras klaagt dat hij door maarschalk Bazaine opzijde gehouden werd. Over dit punt ontstaat eene discussie tusschen den generaal en den maarschalk, die protesteerde tegen de bewerking van het oud opperhoofd van den staf. De heer de Kératry verhaalt het bezoek dat de vrouw van den maarschalk hem bracht, om aan maarschalk Bazaine het opperbevel te doen geven, in de plaats van den keizer. De verdediging protesteerde tegen de getuigenis van den heer Kératry. De heer Jules Favre vermeldt zijne tusschenkomst om maarschalk Bazaine tot bevelhebber te doen benoemen. Generaal de Montauban, graaf van Palikao, wordt gehoord.

Trianon, 21 oktober, 2 ure nanoen.

Het getuigenverhoor wordt voortgezet. De beurt is aan Charles Cousin-Montauban, graaf van Palikao, 77 jaar, generaal. Sedert 1832, verklaart hij, ken ik den maarschalk, en ik en al zijne oud opperhoofden hebben hem beschouwd als man van eer en zeer verstandig. Hij wordt gehoord over het incident betrekkelijk de bewering van den heer de Kératry, als zou deze hem genoodzaakt hebben de zaak des keizers van die van maarschalk Bazaine te scheidem. Hij zegt dat dit eene logen is, zooals hij het aan de vrouw van den maarschalk geschreven heeft, toen deze hem daarover ondervroeg.

De heer Schneider, gewezen voorzitter van het Weigend Korps, denkt niet dat maarschalk Bazaine het opperbevelhebberschap gevraagd heeft. Ik heb, zegt hij, hem voor den oorlog gezien en niemand heeft mij zoo veel wijsheid en zoo veel nederigheid getoond dan hij op dit oogenblik; hij had de eer om te bevelen niet gevraagd. Ik kan niet begrijpen dat hij het zou gedaan hebben wanneer de toestand in gevaar was. Ik moet nogtans bekennen dat de roemrijke dienstdiensten van den maarschalk mij toeschenen hem voldoende aan te duiden voor het bevelhebberschap.

Getuige Eugène Rouher, 58 jaar, lid der nationale vergadering, verklaart dat maarschalk Bazaine enkel gehoorzaamd heeft aan een bevel, toen hij het opperbevelhebberschap aannam, waarnaar hij niet getracht had.

Maarschalk Canrobert, 75 jaar, getuigt over de krijgsgedevanten van den 12 tot den 19 augustus, over den afocht des legers na den slag van Borny, en over den overtocht der Moezel tot de verschuiling des legers onder Metz. Ik heb, zegt hij, het bevel over een der korpsen gekregen, die het laatste ingericht waren. Ik kwam den 12 te Metz; de openbare denkwijze duidde maarschalk Bazaine aan als opperbevelhebber. Ik heb geen deel genomen aan den veldslag van Borny. Ik nam onmiddellijk daarna het bevel over het 2^e korps en over het 6^e dat nooit volledig werd. Dit laatste had maar 7 batterijen in plaats van 18, geene reserve en geene bestuurlijken dienst, geene mitrailleurs. Ik schreef aan maarschalk Bazaine om batterijen te vragen. Ik kreeg er twee en had maar 54 kanons om tegen het duitsch leger te vechten. Ik kreeg bevel om in den nacht van 14 tot 15 over de Moezel te trekken; de beweging was gemakkelijk daar mijn korps dicht bij den overtocht der Moezel was. Ik trok op Gravelotte, denkende dat gansch het leger mij zou volgen langs de verschillende wegen die er naartoe leidden. Den 15, om 5 ure, kwam ik te Rézonville; ik vestigde mij daar. Des avonds kreeg ik bevel om mij gereed te houden tegen des anderendaags 16, om half vijf ure des morgens.

Het bepaald bevel om te vertrekken kwam des anderendaags niet; ik werd een weinig ongeduldig, toen er een officier van den algemeenen staf kwam, bevelende de posities te hernenen, na vastgesteld te hebben of er gevaar was. Om half negen zond ik mijne hoofdofficieren roepen, die weinig talrijk waren, want ik had maar eene luitenant kolonel der artillerie en eenen commandant der genie. Dan zag men de voorwachtrij bewegem, daarna begon de vijand een vuur van *travailleurs d'artil-*

lerie, ik druk op het woord. Ik nam dadelijk mijne schikkingen. Ik had maar 54 stukken en geene enkele mitrailleuse; dat men zich ook niet verwondere zoo deze zaak mij 5,525 man kostte. Wij hebben nogtans niet geweken. Maarschalk Bazaine is dan het terrein komen verkennen en stelde zich zelfs in gevaar. De vijand trok af. Wij hebben de dooden begraven, en zooals generaal Menischikoff zegde: « Het slagveld behoort aan dengene die de dooden moet begraven. »

21 oktober, (per telegraaf).

Het verhaal van maarschalk Canrobert is zeer hartroerend. Hij dringt aan op den persoonlijken moed van maarschalk Bazaine. Vervolgens verhaalt hij, dat hij gedurende den veldslag van Saint-Privat tweemaal het hoofdkwartier waar-schuwde dat hij gebrek aan munitien had. Nogtans had hij op den middag bericht gekregen dat de garde hem kwam helpen, maar er kwam niets. Hij legt uit dat maarschalk Bazaine zich geene rekenschap gaf van de belangrijkheid van den veldslag. Maarschalk Lebœuf verhaalt zijn aandeel in de krijgsvorrichingen van 16 en 18 augusti. De generaal Admiral, Bourbaki en Frossard getuigen over de krijgsvorrichingen tot den 19 augusti. Generaal Bourbaki zegt dat hij den 18 augusti geen bevel kreeg om maarschalk Canrobert te helpen. Hij voegt er bij dat hij het gevaar van dezen niet kende en zich niet vrij achtte om zonder bevelen op te trekken. Generaal Jarras wordt wedergeroepen en onder-vraagd over de krijgsvorrichingen; zijne getuigenis eindigt het verhoor.

Sterfgeval.

M. Leopold Fabri, voorzitter van het komiteit der Pauselijke werken in het bisdom Luik, is gisteren na eene ziekte van eenige dagen overleden in het kasteel van den heer graaf de Grone te Hamal bij Tongeren, alwaar hij eenige dagen was komen overbrengen.

De dood van den geachten voorzitter zal door gansch het bisdom eenen droevigen weerklink vinden.

In 1867 had Pruisen voor de lichte en zware kavalerie maar 54,000 paerden. Nu heeft het reeds 78,500 van die viervoeters in dienst van zijn leger.

Alles wat aan het pruisische leger is of maar eenigzins van de bewapening deel maakt, neemt toe in gelijke mate. Men is in de vele fabrieken van den staat onverpoosd werkzaam met nieuw geschut en allerlei wapengerief te maken. Kanonnen van alle kaliber, geweeren van alle soort, ballen en bommen, kardoezen en poeder, torpedos voor land en zee, vestingen en versterkingen, lans en degens, sabels en slagweerden. Er werken nu in de verschillende wapen-fabrieken van den staat 128,000 vrouwen.

Als men op de uitgaven denkt welke voor zoo eene groote kazern noodig zijn — want eene groote kazern is Duitschland — dan zal men ligt begrijpen dat een miljard gauw verspeeld is en dat de vijf miljard van Frankrijk, aan het duitsche volk weinig zullen baten. Integendeel: als men gedurig nieuwe wapens maakt, dat is niet om min soldaten in te roepen.

— Turkey heeft aan den kanonnam baron Krupp, te Essen, 500 kanonnen doen vervaerdigen, geheel en al naar het stelsel gelijk hij de kanonnen voor Pruisen maakt.

Buitenlandsch nieuws.

Frankrijk.

EEN MILLIOENNAIR ZONDER GELD.

De armste man van Parijs is voorzeker de heer Olivier, onderpastoor van Sint-Ambrozius in de stad; men zou te vergeefs een armoediger gekleeden priester zoeken, of een die zich met slechter spijzen vergenoegt.

En nogtans is de naam van dezen priester, graaf de la Côte, en hij is de broeder van den gezantschap-secretaris van denzelfden naam; hij bezit twee kasteelen in Coiton en heeft minstens 60,000 fr. inkomsten. Niet alleen zijn gansch inkomsten maar zelfs zijne geringe jaarwedde gaat in de handen der armen over, op denzelfden dag, dat ze hem toekomen. Zijn eenig prachtopwerp is een zakboekje op hetwelk hij de namen der arme lieden aantekend, aan welke hij van zin is te geven, zooaast hij eenig geld in bezit krijgt.

Op 24 Mei moest hij door de *communards* gefusilleerd worden; doch een hunner, die waarschijnlijk erkentelijker was dan de anderen reddde hem. Wij weten niet, of hij deze hierover zijnen dank heeft betuigd; doch wij zijn verzekerd, dat hij aan de andere hun slecht inzicht heeft vergeven.

Een der voorlaamste wapensmeden van Londen heeft een prachtig jachtgeweer, ter waarde van fr. 2500 aan maarschalk Mac-Mahon geschonken. Het geweer draagt het opschrift: « A M. le Président de la République Française. — *Témoignage d'admiration* »

Engeland.

De *Illustrated London News* spreekt over eenige testamenten, welke om hunne zonderlingheid verdienen aangestipt te worden.

Zoo gaf een engelschman het verlangen te kennen, van in de tusschenruimte te worden begraven, welke het graf zijner eerste vrouw van dat zijner tweede scheidt; ten einde de eene aan zijne rechter- en de andere aan zijne linkerzijde te hebben.

De heer Zimmerman, wiens testament in 1840 is geëregistreerd, voegt eene bedreiging bij de bevelen voor de lijkplechtigheden. Hij zegt in zijn testament: Niemand moet mijn lichaam naar zijne laatste rustplaats volgen; gok mag er geene doodsklok geluid worden; ik wil zonder praal begraven zijn, en indien men mij niet gehoorzaamt zal ik terugkomen... als ik kan.

De gravin van Sandwich wenscht in haar testament, hetwelk zij op tachtigjarige ouderdom schreef, stil te worden begraven: « Ik wil niet, zegde zij, dat de aannemers der lijkplechtigheden rijk worden, ten nadeele mijner erfgenamen. »

Mev. Reading, eene zeer rijke vrouw, heeft in haar testament, hetwelk in 1870 is geëregistreerd, het volgende verklaard: Indien ik ver van Brauksonie sterf, verlang ik dat mijne overblijfsels, na in eene loden kist te zijn geplaatst, in eene eenvoudige withouten kas worden gelegd, ten einde niemand dezelfs inhoud zou kunnen gissen. Men zal de kas met eenen koopwaarentrein tot aan de statie van Coole verzenden, hetwelk niet meer zal kosten dan het verzenden van eene andere kist van hetzelfde gewicht; van de statie van Coole zal eene kar de gezegde kas naar mijn kasteel van Brauksonie overvoeren.

Mev. Reading schijnt in al de bijzonderheden harer begrafenisplechtigheden te hebben voorzien, onder andere inlichtingen zegt zij: Het gemakkelijkste middel om mijne doodkist buiten het huis te brengen, zal zijn het venster uit de eetzaal te nemen.

De heer Greffulhe zegt in zijn testament: Ik wil niet begraven worden. Ik verzoek mijne neven mijn lichaam te doen balsemen en het in eene doodkist te doen plaatsen met een glazen deksel, hetwelk niet zal worden toegelast, opdat mijn lichaam niet van licht en lucht berooft zij. Later zal men het kunnen verbranden.

De heer Keucelt, een zeer rijk man, heeft gewenscht dat zijn lichaam, vier dagen na zijnen dood, aan eene gasfabriek werd overgeleverd om aldaar in het laboratorium te worden verbrand.

Amerika.

Eenige dagen geleden werd den opzichter van het Observatorium te Washington eene vreese-lijke poets gebakken. Een ondeugende jongen ving een vuurworm, welke hij met behulp van een weinig stiftjes tegen een der grootste middenglazen van den sterrenbeeld plaatte. Toen de sterrekundige dien nacht aan het werk ging, ontdekte hij klaarblijkelijk aan den hemel een onbekend gloeiend licht, en wat hem het meest verwonderde, was, dat dit licht nu en dan in al zijn luister zichtbaar was en dan weder voor een paar seconden geheel was uitgedoofd. Hij beschouwde het wonder nauwkeurig gedurende eenigen tijd, waarna hij aan het berekenen ging, op welke plaats in den sterrenhemel de buitengewone ster stond. Hij dacht hare juiste standplaats gevonden te hebben, en den volgende morgen telegrafeerde hij over bijna de geheele wereld, dat hij in het sterrenbeeld Orion eene nieuwe en hoogst merkwaardige ster van de derde groote ontdekt had.

Binnen een paar dagen bestudeerden alle sterrekundigen in Europa en Amerika « Orion » en keken er naar, tot zij zich bijna blind gekoken hadden, zonder iets te kunnen ontdekken, waarop zij naar den sterrekundige te Washington terug telegrafeerden om toch te weten wat hij bedoeld had. De ontdekker keek hierop bij vernieuwing door zijnen telescoop, bevond, dat de nieuwe ster zich in vier-en-twintig uren ongeveer achttien miljoen mijlen had voortbewogen, en merkte te gelijkertijd bij eene meer nauwkeurige beschouwing en met niet geringe ontsteltenis op, dat de ster pooten had. Toen hij den volgende morgen op den koepel ging om de gansen wat schoon te maken, ontwaarde hij de... vuurworm!

Zij toestand laat zich beter denken, dan beschrijven.